

امارت اسلامی افغانستان

وزارت ارشاد، حج و اوقاف

ریاست ارشاد و انسجام مساجد

موضوع خطابت روز جمعه

و تقریر و بیان تحریر شده که به تمام خطباء مرکز و ولایات

به هر دو زبان ملی کشور (دري و پشتو) ارسال میگردد

۲۸/ صفر المظفر ۱۴۴۷ هـ، ق موافق ۳۱/ اسد/ ۱۴۰۴ هـ، ش

آبادی همه جانبه کشور از اولویت های اساسی امارت اسلامی افغانستان میباشد

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله نستعينه ونستغفره ونتوب إليه، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، ونشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، ونشهد أن محمداً عبده ورسوله، أرسله بين يدي الساعة بشيراً ونذيراً، وداعياً إلى الله بإذنه وسراجاً منيراً، فهدى الله به من الضلالة، وأرشد به من الغي، حيث بلغ الرسالة وأدى الأمانة، ونصح الأمة، وجاهد في الله حق جهاده، وعبد الله حتى أتاه اليقين من ربه، صلى الله عليه وعلى آله وصحبه وسلم تسليماً كثيراً وبعد، أما بعد: قال الله سبحانه وتعالى: (أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) [الروم: ۹]

حضر گرامی!

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته!

تأمین مصالح دنیوی و اخروی رعیت از مسئولیت‌ها و آرمان‌های هر نظام است؛ زیرا ترقی، آسایش، خوشحالی و انواع سهولت‌های رعیت وابسته به مصالح بندگان و سرزمین است و اساس آبادانی به شمار می‌رود.

آبادانی همه‌جانبه‌ی کشور در حقیقت بخشی از همان مقصد بزرگ است که انسان برای آن به این دنیا فرستاده شده است، و آن عبارت از آبادانی زمین می‌باشد.

در مورد آبادانی کشور و زمین، آیات مختلف قرآن کریم با عبارات و اسلوب‌های گوناگون نازل شده است، که هدف همه این آیات؛ این است که یکی از اهداف اصلی آفرینش و فرستادن انسان به زمین، نخست عبادت خداوند متعال بر روی زمین و نافذ کردن قانون اوست؛ و در قدم دوم انسان برای این به زمین فرستاده شده است که زمین و کشور خویش را به‌طور همه‌جانبه آباد سازد؛ تا انسان بتواند به نیازها، حاجت‌ها و دیگر اموری که به زندگی او پیوند دارد دسترسی پیدا کند.

در یک آیه مبارک آمده است: (هُوَ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا) [هود: ۶۱].

ترجمه:- او شما را در آغاز خلقت از زمین آفرید و شما را آباد کنندگان زمین ساخت.

در آیه مبارک دیگری آمده است که: به شما در زمین اختیار دادیم و برایتان اسباب زندگی آفریدیم، تا از آن بهره‌برداری کنید: (وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ) [الاعراف: ۱۰].

ترجمه:- و البته ما شمارا در زمین جایگاه واستقرار دادیم و برای شما در آن وسایل معیشت تان را گذاشتیم، اما چه کم شکر گذاری الله را اداء میکنید.

در آیه مبارکه دیگری آمده است که: در زمین بگردید و ببینید کسانی که پیش از شما بودند، این زمین را بسیار آباد کرده بودند: (وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) [الروم: ۹].

ترجمه:- و زمین را بهتر کاویدند و زیر و رو کردند و آنرا بیش تر از آنچه آباد کرده اند آباد نمودند و پیامبران شان با معجزه های به سوی آنان آمدند پس الله بر آن نبود که بر آنان ظلم کند بلکه آنها خود در حق خویش ظلم میکردند.

در آیه مبارک دیگری آمده است: آیا ندیدید که الله جل جلاله آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین است برای شما مسخر گردانید تا از آن استفاده کنید؟ (أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ) [لقمان: ۲۰].

ترجمه:- آیا ندیده اید که الله آنچه را که در آسمانها و آنچه در زمین است برایتان مسخر گردانید.

همچنین می فرماید: (وَسَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِنْهُ) [الباقية: ۱۳].

ترجمه:- و آنچه در آسمانها و زمین است همه از او است که برایتان مسخر کرد.

در آیه مبارکه دیگری آمده است که: ما آهن را نازل کردیم که در آن نیروی شدید و سودهایی برای مردم است: (وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ) [الحديد: ۲۵]. ترجمه: و آهن را که در آن نیروی سخت و منافع برای مردم است نازل کردیم.

در آیه مبارک دیگری آمده است: در زمین پس از اصلاح آن فساد نکنید؛ زیرا فساد، آبادانی زمین را از میان می برد: (وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا) [الأعراف: ۵۶]. ترجمه: و در زمین بعد از اصلاح آن فساد نکنید.

این گونه آیات و همچنین احادیث پیامبر صلی الله علیه وسلم ما را ترغیب می کند که کشور خود را به طور همه جانبه آباد کنیم؛ زیرا آبادانی کشور بخشی از آبادانی زمین است و به آبادانی زمین امر شده است.

اما آبادانی کشور دو نوع است: یک نوع آبادانی مادی و محسوس، و نوع دیگر آبادانی معنوی و روحی:

اول: آبادانی کشور به شکل مادی و محسوس:

آبادانی کشور به شکل مادی و محسوس از اولویت های امارت اسلامی است؛ مانند ساخت و ساز جاده ها، ساخت و بازسازی بندهای آب، ساخت پل ها و پلیچک ها در کشور، ساخت و بازسازی مساجد، مدارس، مکاتب و دانشگاه ها در کشور، ساخت و بازسازی شفاخانه ها و بیمارستان ها در کشور، و همچنین ایجاد و بازسازی دفاتر و سکتورهای اجرای امور دولتی.

وجود تمام این امور برای مردم کشور ما ضرورت و نیاز است، و نظام اسلامی مکلفیت دارد که چنین نوع آبادانی ها را فراهم سازد. الله جل جلاله فرموده است: (هُوَ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا) [هود: ۶۱].

در تفسیر این آیه مبارکه، امام جصاص رحمه الله فرموده است: (يَعْنِي أَمْرَكُمْ مِنْ عِمَارَتِهَا بِمَا تَحْتَاجُونَ إِلَيْهِ وَفِيهِ الدَّلَالَةُ عَلَى وَجُوبِ عِمَارَةِ الْأَرْضِ لِلزَّرَاعَةِ وَالْغَرَسِ وَالْأَبْنِيَةِ). أحكام القرآن للجصاص (۴/ ۳۷۸)

یعنی الله تعالی امر کرده است شما را به آبادانی زمین به آنچه نیاز دارید. و در این آیه دلالت است بر وجوب آبادانی زمین برای زراعت، غرس درختان و ساخت خانه ها.

امام گیارهاسی رحمه الله در تفسیر این آیه نوشته است: (يدل على وجوب عمارة الأرض، فإن الاستعمار طلب العمارة، والطلب المطلق من الله تعالى للوجوب). أحكام القرآن للكلية الهراسي (۴/ ۲۲۶)

ترجمه:- این آیه دلالت می کند بر وجوب آبادانی زمین؛ زیرا استعمار به معنای طلب آبادانی است، و طلب مطلق از جانب الله تعالی بر وجوب دلالت دارد.

همچنین امارت اسلامی افغانستان یک نظام خالص اسلامی است، و این نظام در کنار اجرای احکام الهی، خود را متعهد به آبادانی کشور همان گونه که شریعت اسلامی امر می کند می داند.

در سیاست اسلامی، امیرالمؤمنین یا خلیفه المسلمین که همگی نام های متفاوت برای یک مسئولیت اند و وظیفه دارد که قانون الهی را بر مردم در زمین خدا نافذ کند و کشور مسلمانان را از هر جهت آباد گرداند.

زیرا الله تعالی به مؤمنان این وعده را داده است که: من به شما تمکین، سلطنت، قدرت و اختیار در زمین خواهیم داد.

خلافت در زمین به معنای تمکین، رهبری و سیادت بر مردم زمین است.

خداوند جل جلاله فرموده است: (وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ) [النور: ۵۵].

ترجمه:- الله به کسانی از شما که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند وعده داده است که حتماً آنان را در زمین جانشین خواهد کرد، طوریکه آنان را که پیش از ایشان بودند که جانشین ساخت.

در آیه مبارکه دیگری الله تعالی فرموده است: (وَيَسْتَخْلِفُكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ) [الأعراف: ۱۲۹].

ترجمه:- و شما را در زمین مصر جانشین آنان سازد و ببیند که چگونه عمل میکنید.

وجه استدلال: خلیفه را، از این جهت خلیفه گفته می شود که در تنفیذ اوامر الله تعالی در روی زمین از طرف الله تعالی نیابت نموده و اوامر الله تعالی را بر مردم تطبیق می کند، زمین الله را آباد می سازد و امور مردم را تدبیر و سیاست می کند.

علامه آلوسی رحمه الله نوشته است: (ومعنى كونه خليفة أنه خليفة الله تعالى في أرضه وكذا كل نبي أستخلفهم في عمارة الأرض وسياسة الناس وتكميل نفوسهم وتنفيذ أمره فيهم). روح المعاني (۱/ ۲۲۰)

یعنی معنای خلیفه بودن آن است که او جانشین الله تعالی در زمین اوست؛ و همین گونه هر پیامبری را که الله تعالی جانشین ساخته است برای آبادانی زمین، سیاست مردم، تکمیل نفوس آنان و اجرای فرمانش در میانشان.

برای آسایش و سهولت زندگی مردم و جلوگیری از آفات، آبادانی کشور سنت حضرت یوسف علیه السلام است.

هنگامی که این امکان پدید آمد که در آینده قحطی خواهد آمد، یوسف علیه السلام به حاکم مصر راه نجات مردم از قحطی را نشان داد و چنین فرمود: (قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأْبًا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُوهُ فِي سُنْبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَأْكُلُونَ) [یوسف: ۴۷]

ترجمه:- (یوسف گفت: هفت سال پی در پی کشت کنید، و آنچه را که درو کردید جز اندکی که می خورید در خوشه هایش بگذارید).

فکر و برنامه یوسف علیه السلام به خاطر آبادانی زمین و رفاه کشور بود.

امام راغب اصفهانی رحمه الله نوشته است: (والفعل المختص بالإنسان ثلاثة أشياء:

۱ - عمارة الأرض المذكورة في قوله تعالى: (وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا)، وذلك تحصيل ما به تزجية المعاش لنفسه ولغيره.

۲ - وعبادته المذكورة في قوله تعالى: (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ)، وذلك هو الامتثال للباري - عز وجل - في أوامره ونواهيه

۳ - وخلافته المذكورة في قوله تعالى: (وَيَسْتَخْلِفُكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ). وغيرها من الآيات، وذلك هو الاقتداء بالباري سبحانه على قدر طاقة البشر). الذريعة إلى مكارم الشريعة للإمام الراغب (ص: ۸۲)

ترجمه:- اعمالی که مختص به انسان است سه چیز می باشد:

۱- آبادانی زمین، چنان که الله تعالی در این آیه فرمود: (وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا)، و مراد از آن به دست آوردن وسایلی است که هم معاش خود و هم معاش دیگران بدان تأمین شود.

۲- عبادت الله تعالى ، چنان که در این آیه آمده است: (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ)، و عبادت همانا امتثال اوامر و نواهی الله تعالى عزوجل است.

۳- خلافت خداوند متعال، چنان که در این آیه آمده است: (وَيَسْتَخْلِفُكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُ كَيْفَ تَعْمَلُونَ) و نیز در دیگر آیات، و آن پیروی از الله سبحانه و تعالی است به اندازه توان انسان.

علماء و مجتهدین در مورد سیاست شرعی و وظائف امیرالمؤمنین، امام و خلیفه نوشته‌اند: که او به خاطر مصالح رعیت باید در کشور و در سرزمین تحت سلطه‌ی خود، فعالیت‌های آبادانی، عمرانی و زراعتی را به کار گیرد.

امام شیزری رحمه الله در وظائف امام و ولی‌الأمر نوشته است: (الثالث: عمارة البلدان باعتماد المصالح وتهذيب السبل والمسالك) المنهج المسلوك في سياسة الملوك (ص: ۲۵۰) ترجمه: وظیفه سوم: آبادانی شهرها با در نظر گرفتن مصالح و اصلاح راه‌ها و گذرگاه‌ها. شاه ولی‌الله محدث دهلوی درباره مصارف دولتی می‌گوید: (ومن حقه أن يصرف إلى المنافع المشتركة مما ليس فيها تملك لأحد . ككري الأنهار. وبناء القناطر، والمساجد، وحفر الآبار ، والعيون ، وأمثال ذلك) . حجة الله البالغة (۱/ ۴۹۹)

ترجمه:- شایسته است که مال دولت در منافع مشترک مصرف شود، منافعی که ملکیت فردی بر آن نباشد؛ مانند کندن و جاری ساختن نهرها، ساخت پل‌ها، مساجد، کندن چاه‌ها و چشمه‌ها و مانند اینها.

در باره آبادانی همه‌جانبه‌ی کشور ، کار و کسب، احادیث بی‌شماری وجود دارد که بر اهمیت و فضیلت آبادانی زمین و کشور دلالت می‌کند. تاریخ و گذشته‌ی مسلمانان، به‌خصوص در دوران خلافت اموی و عباسی، نمونه‌های درخشانی از آبادانی، شکوفایی و فعالیت‌های عمرانی ارائه می‌دهد که در جهان بشریت کم‌نظیر است.

در آبادانی همه‌جانبه کشور مصالح بندگان نهفته است، و مصالح بندگان چه دنیوی باشد و چه اخروی معتبر است. ابن فرحون می‌گوید: (وَتَوَهَّمُوا أَنَّ السِّيَاسَةَ الشَّرْعِيَّةَ قَاصِرَةٌ عَنْ سِيَاسَةِ الْخَلْقِ وَمَصْلَحَةِ الْأُمَّةِ، وَهُوَ جَهْلٌ وَغَلَطٌ فَاحِشٌ. فَقَدْ قَالَ عَزَّ مِنْ قَائِلٍ: {الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ} [المائدة: ۳] ، فَدَخَلَ فِي هَذَا جَمِيعُ مَصَالِحِ الْعِبَادِ الدِّيْنِيَّةِ وَالْدُّنْيَوِيَّةِ عَلَى وَجْهِ الْكَمَالِ). تبصرة الحکام في أصول الأقضية ومناهج الأحكام (۲/ ۱۳۷)

ترجمه:- برخی مردم دچار توهم شده‌اند و گمان می‌کنند که سیاست شرعی در تدبیر امور مردم و مصالح اُمت قاصر است، و این توهم، جهالت و خطای بزرگ است. الله جل جلاله فرموده است: (امروز دین شما را برایتان کامل کردم) [المائدة: ۳]، و در این آیه تمامی مصالح دنیوی و اخروی بندگان به صورت کامل داخل گردیده است.

امارت اسلامی افغانستان آبادانی همه‌جانبه کشور را در اولویت‌های خود قرار داده است. ما می‌توانیم به‌عنوان نمونه در بخش‌های زیر به فعالیت‌های عمرانی امارت اسلامی اشاره کنیم:

۱- در بخش مدیریت آب و بلند بردن سطح آب‌های زیرزمینی (آبادی مادی):

امارت اسلامی افغانستان به خاطر مهار کردن آب‌ها و بهبود سطح آب‌های زیرزمینی، بندهای بزرگ و کوچک متعددی را یا ساخته است و یا هم کارهای آن در جریان می‌باشد؛ مانند افتتاح بند پاشدان در هرات، اعمار و افتتاح بند آب شاه و عروس، اعمار بند بخش آباد ولایت فراه که کار آن ۹۰٪ تکمیل شده است.

همچنین کارهای فاز دوم کانال قوش تپیه به تکمیل رسیده که در نتیجه‌ی آن صدها هزار جریب زمین خشک به کانال‌های زراعتی مبدل می‌شود و آب‌های زیرزمینی نیز تکمیل خواهد شد. کانال ولسوالی الی‌شنگ ولایت لغمان که بزرگترین کانال در زون شرقی

است. افتتاح کانال (وُتپور ولایت کنړ) که هزاران جریب زمین للمی را آبیاری می‌کند. در ولایت‌های پکتیا و خوست کارهای (بندهای چک) در جریان است که این بندها از یک سو آب‌های سیلابی را مهار می‌کنند و از

سوی دیگر برای زمین‌های زراعتی آب ذخیره می‌نمایند. در لغمان نیز کارهای کانال بزرگ به سرعت در حال پیشرفت است که در نتیجه آن زمین‌های خشک به باغ‌های سرسبز مبدل خواهد شد.

۲- در بخش برق و تولید انرژی:

از این بندهای آبی، برق نیز تولید می‌شود و ما را در جهت خودکفایی در بخش انرژی سوق می‌دهد. فعال‌سازی دوباره توربین بند نغلو، نصب و فعال‌سازی سیستم برق آفتابی (سولر) در ساحه سروبی و نغلو، نصب و فعال‌سازی جنراتورها در ننگرهار که نقش سازنده‌ای در افزایش برق در آن ولایت دارد. اعمار و نصب سب‌استیشن بزرگ در آرغندی و امضای قرارداد واردات برق با کشور ازبکستان که سه روز پیش صورت گرفت و بر اساس آن هزار میگاوات برق به کشور وارد می‌شود.

برای اولین بار بعد از چهل سال، خط لوله گاز شبرغان به ولایت بلخ رسید و اکنون کار وصل آن به خانه‌های مردم در جریان است. همچنین بعد از تقریباً سی سال توقف، به کوشش‌های امارت اسلامی برای نخستین بار کار کشیدن خط لوله گاز پروژه تاپی در داخل افغانستان آغاز گردید.

۳- در بخش اعمار سرک‌های عمومی:

امارت اسلامی افغانستان در مدت حاکمیت بسیار کم در عرصه سرک‌های بزرگ و فرعی دستاوردهای زیادی دارد؛ مانند اعمار سرک کابل-کندهار، جریان کار ساخت لین دوم سرک کابل-غزنی، اعمار سرک سرای شمالی، جریان سریع کار دو سرک جدید در امتداد شاهراه کابل-جلال‌آباد تا تنگی غارو که اکنون نزدیک به قیبریزی رسیده است.

از چهارراهی میدان هوایی کابل تا شاهراه عمومی جلال‌آباد کار ساخت سرک جدید که ۹۵٪ تکمیل شده است. اعمار دو سرک جدید و پیاده‌روها تا ساحه کارته‌نو بگرامی. اعمار تأسیسات جدید در میدان هوایی کابل و بازسازی تأسیسات قدیمی. همچنان کار ساخت لین دوم سرک لوگر جریان دارد. اعمار سرک دایروی از شمال کابل تا سرک عمومی کابل کندهار در حالت وصل شدن است؛ کارهای ساخت لین دوم سرک کابل-جلال‌آباد به سرعت در حال اجرا می‌باشد و همچنان ساخت سرک‌های عمومی و فرعی دیگر در حال جریان است....

۴- در بخش صنعت و تجارت:

امارت اسلامی در بخش صنعت و تجارت نیز دستاوردهای مهمی داشته است؛ مانند توزیع زمین به تاجران در پارک‌های صنعتی پلچرخی، تأسیس و آغاز فعالیت کارخانه‌های مختلف که از جمله می‌توان از کارخانه‌های ذوب آهن پلچرخی و هرات یاد کرد، همچنین یادکرد از ساخت کارخانه‌های داروسازی.

آغاز کار فابریکه سمنت غوری در بغلان و آغاز تولید روغن از دانه پنبه در ولایت کندز.

خلاصه اینکه کشور عزیز ما در بخش صنعت در (۱۳۰) مورد به خود کفائی رسیده است.

همچنین در بخش خط آهن نیز امارت اسلامی خدمات بی‌شماری انجام داده و کار توسعه خط آهن خواف-هرات در جریان است تا علاوه بر انتقال اموال تجارتي، شهروندان بتوانند از هرات تا مشهد ایران با خط آهن سفر کنند.

۵- در بخش حفاری و استخراج معادن:

در افغانستان معادن کشور به صورت غیرقانونی و غیرحرفه‌ای استخراج می‌شد و سود آن به جیب‌های حلقات مافیایی می‌رفت. خوشبختانه امارت اسلامی این خلأ را پر کرد و معادن مختلف کشور، مانند استخراج نفت و بسیاری از معادن قیمتی را از طریق

رقابت آزاد به شرکت‌های مشهور و نهادهای مسئول واگذار نمود، با در نظر گرفتن رعایت قوانین. اکنون منفعت و سود معادن کشور به مردم عزیز افغانستان و خزانه دولت می‌رسد.

دوم: بخش آبادانی معنوی و روحی کشور:

همان‌گونه که مکلفیت مسلمانان است که کشور و زمین خود را از لحاظ مادی و محسوس آباد سازند، به همان صورت امت اسلامی مکلف است که کشور و زمین خود را از لحاظ معنوی آباد سازد و این بخشی از مکلفیت شرعی است.

از آبادانی معنوی و روحی منظور ما این است که مردم کشور ما باید با ایمان راسخ به الله جل جلاله در آبادی وطن سهیم شوند، شهرها، خانه‌ها و مساجد به عبادت الله تعالی آباد گردد، علم و دانش در میان مردم عام منتشر شود، مردم به اخلاق نیکو و عادات پسندیده آراسته شوند، وحدت و همبستگی در جامعه به وجود آید، در کشور امر به معروف و نهی از منکر صورت گیرد.

الله جل جلاله فرموده است: (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ) [الذاریات: ۵۶]

ترجمه:- «و من جن و انسان را نیافریدم جز برای اینکه مرا عبادت کنند.»

مکه مکرمه پیش از آمدن ابراهیم علیه‌السلام وادی خالی و بی‌آب بود، برای آبادانی مکه ابراهیم علیه‌السلام از شام آمد و چنین گفت: (رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ دُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْنَدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ) [ابراهیم: ۳۷]

ترجمه:- ای پروردگار ما! من یکی از فرزندانم را در دره بی کشت و زرع و در کنار خانه تو که آنرا حرام ساخته ای سکونت داده ام، پروردگارا تا اینکه نماز را بر پا دارند پس چنان کن که دل‌های برخی از مردم به سوی آن مائل گردد و از میوه‌ها به آنان روزی ده، باشد که شکر گذاری کنند.

در مورد آبادانی معنوی کشور و زمین، الله تعالی فرموده است: (اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ * اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ * الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ * عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ) [العلق: ۱-۵]

ترجمه:- بخوان بنام پروردگارت که همه چیز را آفرید و انسان را از خون بسته آفرید؛ بخوان که پروردگارت کریم تر و گرامی تر است، اینکه انسان را با قلم آموخت، آنچیزی را به انسان آموخت که نمی دانست.

از وظایف مهم دولت، نشر و عمومیت دین است تا مردم را با قلم و زبان از دین الله تعالی آگاه سازد.

از وظایف مهم نظام، حفاظت از دین می‌باشد و حفاظت از شعائر دین، در برپا داشتن نماز و پرداخت زکات تحقق می‌یابد، چنان که الله متعال فرموده است: (الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ) [الحج: ۴۱]

ترجمه:- آن کسانی را که اگر در زمین آنها را قدرت و حکمرانی ببخشیم، نماز را برپا می‌دارند و زکات اموال را میدهند و به کار نیک فرمان می‌دهند و از کار زشت منع میکنند و سرانجام کارها به الله باز می‌گردد.

امام ضحاک رحمه الله در تفسیر این آیه می‌فرماید: (هو شرط شرطه الله عز وجل على من آتاه الملك). القرطبي في تفسیره (۷۳/۱۲)

ترجمه:- این همان شرطی است که خداوند متعال بر کسی قرار داده است که به او حاکمیت عطا کرده باشد.

همچنین، آبادانی معنوی کشور در اجرای حدود و عملی ساختن تعزیرات شرعی در کشور است.

همچنین آبادانی کشور در گسترش و تحقق عدالت و انصاف در کشور است.

همچنین آبادانی کشور در مهربانی و شفقت با مردم کشور است، چنان که در حدیث شریف آمده است، پیامبر علیه‌السلام فرموده

است: (اللهم من ولي من أمّتي شيئا فشق عليهم فاشقق عليه ومن ولي من أمّتي شيئا فرفق بهم فرفق به) صحیح مسلم

ترجمه:- ای الله! هر کس که از امور امت من چیزی را به عهده گیرد و سپس بر آنان سختی روا دارد، تو نیز بر او سختی روا دار! و هر کس از امور امت من چیزی را به عهده گیرد و بر آنان مهربانی و شفقت ورزد، پس تو نیز بر او مهربان باش و بر او فضل فرما.

امارت اسلامی افغانستان نیز در آبادانی معنوی و روحی کشور نقش سازنده‌ای ایفا کرده است. برای تحصیل علم، در سطح کشور مدارس برای آموزش علوم دینی و دارالحفاظها ایجاد و تأسیس نموده است. درب مکاتب و دانشگاه‌ها را باز نگه داشته و روند آموزشی را جاری نگه داشته است. در مورد حفاظت از دین، محاکم شرعی و قانون شرعی را برقرار نموده که بر اساس کتاب الله تعالی و سنت پیامبر او و در پرتو اجتهادات مجتهدان فقه حنفی میان مردم قضاوت می‌کنند و قوانین وضعی را از محاکم دور ساخته است. همچنین در بخش امر به معروف و نهی از منکر، وزارت مستقلی را در تشکیلات دولت افزوده و محتسبین شب و روز وظایف خود را به پیش می‌برند. برای نمازها و عبادات در مساجد، امامان را مقرر کرده و برای آگاهی مردم و آموزش دینی کودکان و جوانان، امامان و خطیبان را متوجه وظایف‌شان ساخته است. و برای خطبه، سخنرانی و بیان روز جمعه، وزارت ارشاد، حج و اوقاف مواد و معلومات علمی را در موضوعات مشخص آماده ساخته و در همه مساجد کشور توزیع می‌نماید تا مردم از دین آگاهی کامل پیدا کنند.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته